

11. FASTSTÄLLANDE AV EKONOMISKA RIKTLINJER SAMT EKONOMISK RAM FÖR RIKSFÖRBUNDETS VERKSAMHET

HANDLINGAR

1. Förbundsstyrelsens förslag till ekonomiska riktlinjer och ekonomisk ram för Studieförbundet Riksförbundet 2022 och 2023 (sid 64)

HUVUDYRKANDEN

Förbundsstyrelsen föreslår att

Extra förbundsstämman beslutar

att modellen kvarstår som ekonomisk riktlinje i enlighet med vad som i ärendet beskrivits, samt

att fastställa riksförbundets ekonomiska ramar för åren 2022 och 2023 i enlighet med redovisad tabell.

11.1 FÖRSLAG TILL EKONOMISKA RIKTLINJER OCH EKONOMISK RAM FÖR STUDIEFRÄMJANDETS RIKSFÖRBUND 2022 OCH 2023

Ekonomiska riktlinjer

Vid förbundsstämman 2019 presenterades en *ny modell* för ekonomisk ram för riksförbundet som förbundsstämman fattade beslut om. Modellen utgörs av en rambudget, vilket innebär att vid statsbidragsfördelningen räknas riksförbundets budget av och resterande summa fördelas sedan ut till Studiefremjandets avdelningar baserat på fördelningskriterierna för folkbildningsverksamheten.

Till den ordinarie förbundsstämman 2021 föreslogs att den nyligen beslutade modellen skulle kvarstå som ekonomisk riktlinje och gälla i samband med fastställande av riksförbundets ekonomiska ramar för åren 2022–2023. Då ärendet i samförstånd återremitterades tog förbundsstämman inte ställning till förslaget.

En öppen, inlyssnande och inkluderande dialog har förts med avdelningar och medlemsorganisationer inför extra förbundsstämman den 9 oktober 2021. Förbundsstyrelsen har uppfattat en bred enighet i förslaget att behålla modellen för fördelning och föreslår till förbundsstämman att besluta om att modellen kvarstår som ekonomisk riktlinje.

Ekonomiska ramar för åren 2022 och 2023

Förbundsstyrelsen föreslog förbundsstämman vid sitt ordinarie möte att hänskjuta beslutet om fastställande av riksförbundets ekonomiska ramar för 2022 och 2023 till den planerade extra stämman den 9 oktober 2021. Anledningen var att förbundsstyrelsen ansåg att riksförbundets ramar var starkt sammankopplade till beslutet om Studiefremjandets inriktning för att möta sin stärkta förmåga att ta ansvar för statsbidraget, vilket även föreslogs att hänskjutas till extra stämman i oktober. Förbundsstyrelsen hade inför ordinarie stämma hörsammat ett brett önskemål om dialogprocess, i vilken synpunkter, frågor och svar på ett mer inkluderande sätt kunde beaktas i beredningen av ärendena.

Direkt efter stämman påbörjades dialogprocessen. Två arbetsgrupper utsågs med representanter från avdelningar, en av grupperna fokuserade på ärendet kring säkerställande av statsbidraget och den andra gruppens fokus låg på ekonomiska ramar för riksförbundet. Med inspel från dessa grupper samt flertal bilaterala samtal togs utkast fram på innehåll till förslag avseende de två ärendena som hänskjutits till extrastämman. Avseende ärendet om ekonomiska ramar till riksförbundet bereddes utkastet även genom en presentation för förbundsstyrelsens beredningsgrupp för ekonomi. Förbundsstyrelsen inbjöd avdelningarna och medlemsorganisationerna till en samlad dialog, där presentation av båda ärendenas förslag genomfördes, på Valla Folkhögskola den 20–21 augusti. Som inramning gavs presentationer om Studiefremjandets förutsättningar, både avseende förmågan att säkerställa statsbidraget samt ekonomiska förutsättningar.

Händelserna som drabbat studieförbunden, däribland Studieförämjandet, har medfört att bidragssystemet är ansatt och ifrågasatt. På kort sikt har det ekonomiskt medfört minskade bidrag. På längre sikt har det skapat en osäkerhet kring hur framtida bidragssystem kan komma att se ut, detta då en utredning tillsatts för att lämna ett förslag till nytt system som ska gälla från och med 2024.

Konsekvenserna av minskat statsbidrag och samtida påverkan av rådande pandemi har medfört en utsatt och utmanande situation för samtliga avdelningar inom Studieförämjandet. I dialogprocessen har bland annat vikten av att alla inom förbundet agerar kostnadsmedvetet lyfts fram. Även att där samordningsvinster kan nås ska möjligheterna tas tillvara. Att arbeta tillsammans, ta stöd av varandra och använda resurserna optimalt är extra viktigt i den tuffa ekonomiska situation förbundet som helhet befinner sig i.

Förbundsstyrelsen delar den uppfattning som speglats i dialogprocessen om att även riksförbundet behöver anpassa sin organisation utifrån den utveckling som skett de senaste åren. Riksförbundet har påbörjat att vidta åtgärder redan under innevarande år, genom att prioritera om och ta bort planerade insatser, för att nå ett nollresultat och därigenom inte belasta det egna kapitalet. Målbilden av de ekonomiska ramar 2022–2023 för riksförbundet som tagits fram i samband med dialogprocessen speglar en fortsatt åtstramande budget. Utgångspunkterna för riksförbundets organisation och ekonomiska ramar har övergripande presenterats, vilka är:

Utgångspunkter för organisering av riksförbundet

1. Riksförbundet behöver integreras mer med Studieförämjandets verksamhet – för gemensam kraftsamling och ökad samverkan – för att lösa Studieförämjandets viktigaste utmaningar.
2. Organisationen behöver spegla riksförbundets stödjande och ansvarstagande roll – och erhålla sitt handlingsutrymme enligt detta.
3. Ansvar för att realisera verksamheten ligger hos avdelningarna – utveckling och kommunikation måste utgå från verksamheten.
4. Verksamhets- och ekonomisk uppföljning bör i regel hållas ihop för hela Studieförämjandet utifrån jämförbarhet, transparens och effektivitet.
5. Organisationen bör utformas med ett ökat och tydligt fokus på verksamhetsdata, effektivitet och transparens – för att jobba förebyggande, stödjande och vara framtidssäker som ansvarig för efterlevnaden av ställda villkor för erhållandet av statsbidrag.

Utgångspunkter för ekonomiska ramar för riksförbundet

1. Säkerställande av en ekonomi för att grunduppdraget som statsbidragsmottagare kan uppfyllas.
2. Medverka i Studieförämjandets fortsatta digitala omställning – och ansvara för gemensamma IT-lösningar/-system.

3. Översyn för att möta Studieförbundets strategiska roll utifrån utveckling och kommunikation.
4. Vidareutveckla Studieförbundets verksamhets- och ekonomiska uppföljning i dialog med avdelningarna.
5. Vidareutveckla och stödja avdelningarna i Studieförbundets systematiska kvalitetsarbete.

Utgångspunkterna, kompletterat med ett förtydligande om att de även inkluderar strategiskt stöd i HR-frågor, ligger till grund för framtaget förslag till ekonomiska ramar. En mer detaljerad beskrivning över riksförbundets roller och ansvar kommer att tas fram och beslutas av förbundsstyrelsen, varefter förbundschefen har att anpassa och forma organisationen efter tilldelade ramar.

Förbundsstyrelsen uppfattar att det finns en samsyn i organisationen om att mycket av det arbete som idag görs på riksförbundet i central samordning är av godo men behöver förtydligas och utvecklas vidare. Då riksförbundet verkar strategiskt och till största del ska utgöra ett stöd för verksamheten som bedrivs genom avdelningarna är det viktigt att samtal fortsatt förs med avdelningarna och medlemsorganisationerna i arbetet med att forma och tydliggöra riksförbundets uppdrag på en mer detaljerad nivå. Att till exempel tydliggöra gränssnitt och förväntansbilder är väsentligt för att använda resurserna mest optimalt. Riksförbundets roll som ansvarig för säkerställandet av statsbidraget är en del av organisationens uppdrag och inbegrips i utgångspunkterna för ramarna.

Den presenterade målbilden för riksförbundets ramar är det förslag som förbundsstyrelsen föreslår förbundsstämman att fastställa. Förbundsstyrelsen kommer efter fastställda ramnivåer besluta om en mer detaljerad budget och inriktning. Förbundsstyrelsen vill förtydliga att ramen utgör en högsta nivå och kommer att sträva efter ytterligare kostnadsbesparingar om det bedöms möjligt. Avdelningarna och medlemsorganisationerna har uttryckt en förståelse för att riksförbundet behöver bygga upp eget kapital. Eventuella resultatförbättringar kommer i första hand användas för att stärka riksförbundets egna kapital, i linje med hur önskan uttryckts i dialogprocessen.

Förbundsstyrelsen beslutade för år 2021 en budget för riksförbundet som innebar att ändamålsbestämda medel, vilka utgör en del av det egna kapitalet, skulle användas för att möta kostnader som översteg av förbundsstämman erhållen ram.

I presenterat förslag (se nästa sida) bygger riksförbundets ramar på att en ingående kostnadsbesparing för år 2021 om 1 600 tkr genomförs, vilket innebär ett nollresultat för året. Därefter föreslås nästan dubbelt så stora kostnadsbesparingar för både år 2022 och 2023.

Riksförbundet	2021	2022	2023
Ram (tkr) <i>Av förbundsstämman beslutad (2021) och förslag till beslut (2022–2023)</i>	63 446	60 600	57 500
Nettokostnader (tkr) <i>Av förbundsstämman beslutad (2021) och förslag till inriktning (2022–2023)</i>	65 046	60 600	57 500
Nettokostnader prognos (tkr)	63 446		

Förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att

Extra förbundsstämman beslutar

- att modellen kvarstår som ekonomisk riktlinje i enlighet med vad som i ärendet beskrivits, samt*
- att fastställa riksförbundets ekonomiska ramar för åren 2022 och 2023 i enlighet med redovisad tabell.*